

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 12 maart 1997 door de Minister van Pensioenen verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en van artikel 3, § 1, 4º, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese en Monetaire Unie, met toepassing van artikel 15 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels", heeft op 17 maart 1997 het volgend advies gegeven :

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, huitième chambre, saisi par le Ministre des Pensions, le 12 mars 1997, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "portant modification de l'arrêté royal du 30 janvier 1997 relatif au régime de pension des travailleurs indépendants en application des articles 15 et 27 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux de pensions et de l'article 3, § 1, 4º, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, en application de l'article 15 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux de pensions", a donné le 17 mars 1997 l'avis suivant :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, vervangen bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In onderhavig geval wordt het spoedeisend karakter gemotiveerd :

"- door het feit dat dit besluit wijzigingen aanbrengt in het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende de pensioenen der zelfstandigen met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en van artikel 3, § 1, 4°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese en Monetaire Unie, terwijl dit laatste besluit in werking treedt op 1 juli 1997;

- door het feit dat het onontbeerlijk is dat beide besluiten gelijktijdig in werking treden om discriminaties tussen de belanghebbenden te vermijden;

- en door het feit dat het onontbeerlijk is om zo spoedig mogelijk de nodige schikkingen te kunnen treffen om in de uitvoering ervan te voorzien en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen in staat te stellen om tijdig alle maatregelen te nemen die nodig zijn om de pensioenen die onder het toepassingsgebied van dit besluit vallen tijdig te kunnen berekenen en betekenen."

*

* *

.../...

Gelet op de korte termijn welke hem voor het geven van zijn advies wordt toegemeten, heeft de Raad van State zich moeten bepalen tot het maken van de hiernavolgende opmerkingen.

*
* *

STREKKING VAN HET ONTWERP.

Om in aanmerking te kunnen komen voor een vervroegd rustpensioen wordt in pensioenregelingen, andere dan de pensioenregeling voor zelfstandigen, onder meer als voorwaarde gesteld dat de daartoe vereiste kalenderjaren slechts in aanmerking worden genomen als de pensioenrechten voor die kalenderjaren betrekking hebben op een tewerkstelling die overeenstemt met ten minste één derde van een voltijdse arbeidsregeling.

Artikel 3, § 3, tweede lid, 2º, en vijfde lid, 2º, van het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en van artikel 3, § 1, 4º, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese en Monetaire Unie, bepaalt daarentegen dat een tewerkstelling overeenstemmend met de helft van een voltijdse arbeidsregeling vereist is.

.../...

Artikel 1 van het voor advies voorgelegde ontwerp beoogt dit verschil weg te werken door het vereiste inzake de tewerkstelling terug te brengen tot één derde van een voltijdse arbeidsregeling.

Met artikel 2 van het ontwerp wordt, luidens het verslag aan de Koning, beoogd om een zinsnede opnieuw in te voegen die ten onrechte weggelaten werd uit artikel 6 van de wet van 23 december 1994 tot instelling van een communautaire steunregeling voor vervroegde uittreding in de landbouwsector bij de vervanging ervan bij artikel 26 van het genoemde koninklijk besluit van 30 januari 1997.

RECHTSGROND.

Blijkens de aanhef van het ontwerp wordt een rechtsgrond gezocht in artikel 15 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels.

Wat artikel 1 van het ontwerp betreft, biedt de voornoemde wetsbepaling inderdaad voldoende rechtsgrond.

De zaak ligt anders voor artikel 2 van het ontwerp. Die bepaling strekt ertoe een wetsartikel te vervangen dat betrekking heeft op een steunregeling voor vervroegde uittreding in de landbouwsector. Als zodanig is die regeling vreemd aan de "wettelijke pensioenen", domein waarvoor artikel 15 van de wet van 26 juli 1996 aan de Koning zekere machten verleent.

Er zou niettemin aangenomen kunnen worden dat genoemd artikel 15 een rechtsgrond biedt voor artikel 2 van het ontwerp, indien de ontworpen regeling van de vervroegde uittreding zo nauw verbonden is met het pensioenstelsel der zelfstandigen, zoals geregeld in het koninklijk besluit van 30 januari 1997, dat de ontworpen regeling geacht moet worden een essentieel onderdeel te vormen van dat pensioenstelsel zelf.

De Raad van State betwijfelt evenwel of er een dergelijke samenhang bestaat tussen het bedoelde pensioenstelsel en artikel 2 van het ontwerp. Hij is dan ook niet tot de overtuiging kunnen komen dat artikel 15 van de wet van 26 juli 1996 - of een ander wetsartikel - een rechtsgrond voor artikel 2 biedt.

OPMERKINGEN.

1. Luidens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, vervangen bij de wet van 4 augustus 1996, moet de in de adviesaanvraag opgegeven motivering met betrekking tot het spoedeisend karakter ervan overgenomen worden in de aanhef van de verordening.

De motivering met betrekking tot dat spoedeisend karakter zoals die voorkomt in de adviesaanvraag, vervangen bij een nadien aan de Raad van State gericht schrijven, beantwoordt na die vervanging niet meer aan de motieven vermeld in de aanhef. Men brenge de motivering in de aanhef van het ontwerp dan ook in overeenstemming met de vervangen motivering van de adviesaanvraag.

2. Het zevende lid van de aanhef vervange men als volgt :

"Gelet op het advies van Raad van State, gegeven op 17 maart 1997, met toepassing van artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;".

Conformément à l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, remplacé par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, cette motivation s'énonce comme suit :

"- door het feit dat dit besluit wijzigingen aanbrengt in het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende de pensioenen der zelfstandigen met toepassing van de artikelen 15 en 27 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels en van artikel 3, § 1, 4°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese en Monetaire Unie, terwijl dit laatste besluit in werking treedt op 1 juli 1997;

- door het feit dat het onontbeerlijk is dat beide besluiten gelijktijdig in werking treden om discriminaties tussen de belanghebbenden te vermijden;

- en door het feit dat het onontbeerlijk is om zo spoedig mogelijk de nodige schikkingen te kunnen treffen om in de uitvoering ervan te voorzien en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen in staat te stellen om tijdig alle maatregelen te nemen die nodig zijn om de pensioenen die onder het toepassingsgebied van dit besluit vallen tijdig te kunnen berekenen en betekenen."

*

*

*

.../...

Vu le bref délai qui lui est imparti pour rendre son avis, le Conseil d'Etat a dû se limiter à formuler les observations ci-après.

*

* *

PORTEE DU PROJET.

Les régimes de pension, autres que le régime de pension des travailleurs indépendants, subordonnent le bénéfice d'une pension anticipée au fait, entre autres, que les années civiles requises à cet effet ne sont retenues que dans la mesure où les droits à la pension afférents à ces années correspondent à une occupation au moins égale au tiers d'un régime de travail à temps plein.

L'article 3, § 3, alinéa 2, 2°, et alinéa 5, 2°, de l'arrêté royal du 30 janvier 1997 relatif au régime de pension des travailleurs indépendants en application des articles 15 et 27 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux de pensions et de l'article 3, § 1er, 4°, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, dispose au contraire qu'une occupation correspondant à la moitié d'un régime de travail à temps plein est requise.

L'article 1er du projet soumis pour avis envisage de supprimer cette différence en ramenant la condition en

.../...

matière d'occupation à un tiers du régime de travail à temps plein.

Selon le rapport au Roi, l'article 2 du projet tend à réintroduire une partie de phrase, qui fut omise à tort à l'article 6 de la loi du 23 décembre 1994 instituant un régime communautaire d'aides à la préretraite en agriculture, lorsque celui-ci a été remplacé par l'article 26 de l'arrêté royal du 30 janvier 1997 susmentionné.

FONDEMENT LEGAL.

Selon le préambule du projet, un fondement légal est recherché à l'article 15 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux de pensions.

La disposition légale susvisée procure effectivement un fondement légal suffisant pour ce qui est de l'article 1er du projet.

Il n'en va pas de même de l'article 2 du projet. Cette disposition tend à remplacer un article de loi relatif à un régime d'aides à la préretraite en agriculture. En tant que telle, cette règle est étrangère aux "pensions légales", domaine pour lequel l'article 15 de la loi du 26 juillet 1996 confère certains pouvoirs au Roi.

Il pourrait néanmoins se concevoir que l'article 15 précité procure un fondement légal à l'article 2 du projet, dans la mesure où le régime de préretraite en projet serait

.../...

à ce point lié au régime de pensions des indépendants, tel qu'il est réglé par l'arrêté royal du 30 janvier 1997, que le régime en projet doive être réputé constituer un élément essentiel de ce régime de pension même.

Le Conseil d'Etat se pose néanmoins la question de savoir s'il existe un tel lien entre le régime de pension concerné et l'article 2 du projet. Il n'est pas convaincu, dès lors, que l'article 15 de la loi du 26 juillet 1996 - ou un autre article de loi - procure un fondement légal à l'article 2.

OBSERVATIONS.

1. Aux termes de l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, remplacé par la loi du 4 août 1996, la motivation de l'urgence figurant dans la demande doit être reproduite dans le préambule de l'acte réglementaire.

La motivation de cette urgence, telle qu'elle est énoncée dans la demande d'avis, a été remplacée par lettre adressée ultérieurement au Conseil d'Etat, de sorte qu'elle ne correspond plus, depuis lors, à la motivation mentionnée dans le préambule. Il y aura donc lieu d'accorder la motivation énoncée dans le préambule du projet et la nouvelle motivation de la demande d'avis.

.../...

2. Il y a lieu de remplacer le septième alinéa du préambule comme suit :

"Vu l'avis du Conseil d'Etat, donné le 17 mars 1997, en application de l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat;".

De kamer was samengesteld uit

de Heren : W. DEROOVER,
Messieurs :

P. LEMMENS,
L. HELLIN,

Mevrouw : F. LIEVENS,
Madame :

La chambre était composée de

kamervoorzitter,
président de chambre,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. W. DEROOVER.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. VAN VAERENBERGH, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door Mevr. M.-C. CEULE, eerste referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. W. DEROOVER.

Le rapport a été présenté par M. W. VAN VAERENBERGH, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par Mme M.-C. CEULE, premier référendaire.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

F. LIEVENS.

W. DEROOVER.